

זוהר חלק ב' פרשת בא - דף ל"ד עמוד א'

בעת הקרבת הקרבן צריך שיהיה עיקר הקרבן לה'

קין דחה לקץ ימין ונתקרב לקץ ימים, ולפיכך כתוב בדניאל (דניאל י"ב): **"וְאַתָּה לֵךְ לַקֶּץ וְתִגְנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגִרְלָךְ"**. ואמר דניאל לאיזה קץ, לקץ הימין או לקץ הימנים, אמר לו לקץ הימין, ועל כן היה דוד מפחד ואמר (תהלים ל"ט): **"הוֹדִיעֵנִי ה' קָצֵי וּמַדַּת יָמֵי מַה הִיא"**, קץ הימנים או לקץ הימין, וכאן מה כתוב ויהי מקץ ימים, ולא מקץ ימין, ולפיכך לא נתקבל קרבנו, שהרי מצד הטומאה היה, בא וראה מה כתוב והבל הביא גם הוא, מה גם הוא, לרבות זה בזה^[ק] קרבנו היה הכל להקדוש ברוך הוא, ועיקר הקרבן להקדוש ברוך הוא, אלא שנתן חלק גם לצד הטומאה, כמו שכתוב **"וּמִחֶלְבֵהוֹן"**^[קא] וקין עשה עיקר הקרבן למקץ ימים, סוד של צד הטומאה, ונתן חלק גם להקדוש ברוך הוא, ועל כן לא נתקבל.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ד עמוד א'

קין נתקנא על נקבה יתירה שנולדה עם הבל

רבי אלעזר אמר: **"וְהֵבֵל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת"**, לרבות צד העליון שבא מצד הקדושה, ולפיכך וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה, לא קבלו הקדוש ברוך הוא, ועל כן ויחר לקין מאד ויפלו פניו, שהרי לא נתקבלו פנים שלו, אותן הפנים של צד שלו, וקבלו הקדוש ברוך הוא להבל, ולפיכך כתוב ויהי בהיותם בשדה, בשדה זו אשה, כמו שכתוב: **"כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָה"**, קין נתקנא על נקבה יתירה שנולדה עם הבל ככתוב: **"וַתוֹסֶף לָלֶדֶת"**^[קב].

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ו עמוד ב'

דבר ה' לקין לאחר שהרג את הבל אחיו

"הֲלוֹא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתַּח חַטָּאת רִבְץ וְגוֹ", אמר רבי יהודה כך אמר לו, הלא אם תטיב מעשיך שאת, מה שאת, ככתוב (בראשית מ"ט): **"יִתֵּר שְׂאֵת"**^[קג] שהרי הבכור יש לו שבח יותר בכל ענין תמיד והדבר תולה במעשיו, ועל כן אם תטיב שאת, ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ, מה לפתח, זה הפתח שלמעלה, שממנו יוצאים

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ו עמוד ב' **זיו הזוהר**

ק. פירוש, שהיה בקרבנו תערובת חלק קטון לצד הטומאה כענין מים אחרונים. קא. כידוע שחלב הוא דבר איסור והוא מצד הטומאה. קב. ותוסף ללדת את אחיו את הבל, את את לרבות שתי תאומות שנולדו אתו. קג. פירוש, שהבכורה תהיה שייך אליו.

הדינים בעבור מעשים רעים שבעולם, ולפתח ההוא חטאת רובץ, זה מלאך המות, והוא עתיד להפרע ממך, ואלו תשוקתו, עד שתכרת, ואתה תמשל בו, אמר רבי יהודה ואתה תמשל בו בתשובה.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ד עמוד ב'

הצד הרע בעבירה של האדם נדבק עליו ונוטר להיפרע ממנו

רבי אבא אמר: שאת - תתעלה למעלה ולא תרד למטה, רבי יוסי אמר כך שמעתי, שאת, יסיר ממך ויסלח לך התדבקות זו של רוח הטומאה, ואם לפתח חטאת רובץ, מה לפתח, זה מקום דין העליון שהוא פתח של הכל כמו שכתוב (תהלים קי"ח): **"פִתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק"**, פתח רובץ, צד ההוא שנדבקת בו ונתמשך עליך, יהיה נוטר לך להפרע ממך, כתרגומו[קד].

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ו עמוד א'

הארץ קבלה את קין במדור ארקא

"וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם בְּשָׂדֵה וּגוֹ", אמר רבי יהודה מה בשדה, זו אשה, ועל כן עמד והרג אותו, שהרי מצד זה ירש להרג, מצד של סמאמר לו שגרם מיתה לכל העולם, ונתקנא קין להבל עבור נקבתו, רבי חייא אמר הרי אנו רואים שכתוב ויחר לקין מאד ויפלו פניו, על שלא נתקבל קרבנו, אמר לו כך הוא האמת והכל היה לנגדו.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ד עמוד א'

עד שעשה קין תשובה לא קבלתו אף רוח שבעולם

רבי יצחק אמר: בא וראה בשעה שהרג קין להבל, לא היה יודע איך יוציא נשמתו ממנו, והיה נושכו בשיניו כנחש, באותה שעה קלל אותו הקדוש ברוך הוא, והיה הולך לכל צדדי העולם, ולא היה מקום שיקבל אותו, עד שהכה על ראשו וחזר בתשובה לפני רבונו, אז קבלה הארץ אותו במדור שלמטה, רבי יוסי אמר הארץ קבלה אותו ללכת בה[קה] שכתוב וישם ה' לקין אות, רבי יצחק אמר אינו כן, אלא למטה קבלה אותו הארץ במדור אחד אשר תחתיה, שכתוב הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה, מעל פני האדמה נגרש, אבל למטה לא נגרש, ובאיזה מקום קבלה אותו הארץ, בארקא, וכל אותן הדורים שם עליהם כתוב (ירמיה י'): **"יֵאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תַּחֲוֹת שָׁמַיָא אֱלֹהִי"**, ושם עשה מדורו, וזהו שכתוב וישב בארץ נוד קדמת עדן[קד].

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ו עמוד ב'

קין אומר להקדוש ברוך הוא אם מפניך אהיה נסתר כל המוצא אותי יהרגני

"הֲיֵן גְרִשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּגוֹ", אמר רבי אלעזר, בשעה שחטא קין היה מפחד, לפי שראה לפניו מיני מחנות מזוינים הבאים להרגו, וכאשר חזר בתשובה מה אמר, **"הֲיֵן גְרִשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנִיךְ אֶסְתֵּר"**, מה מפניך אסתר, אלא אהיה נהרס

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ו עמוד ב'

זיו הזוהר

להתישב בה, שאם לא כן לא היה נצרך לאות במדורא דלתתא. קו. פירוש, שנתישב בארץ שכל יושביה יהיו נדים ונאבדים.

קד. שמתרגם ואם לא תוטיב עובדיך ליום דינא חטאך נטיר דעתיד לאתפרעא מנך אם לא תתוב. קח. פירוש, רק ללכת בה ממקום למקום אבל לא

מבנין שלי[ק]. רבי אבא אמר, כמו שכתוב (תהלים כ"ג): **"וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ"** - **"וַיִּסְתֵּר מִשֵּׁה פָּנָיו"**, ועל זה אמר "ומפניך אסתר", מאותן פנים שלך אהיה נסתר שלא ישגיחו עלי[קח] ובשביל זה "והיה כל מוצאי יהרגני".

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ו עמוד ב'

אות מכ"ב אותיות נתן ה' על קין להגן עליו

"וַיִּשֶׂם ה' לְקִין אוֹת וגו'", מהו אות, אות אחת מעשרים ושתיים אותיות של התורה נתן עליו להגן עליו.

תוספתא - זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ד עמוד ב'

על שחזר קין בתשובה נשאר בעונש נוד בלבד

וַיֵּצֵא קִין מִלְפָּנֵי ה' וגו'", כיון שאמר קין גדול עוני מנשא, מחל לו הקדוש ברוך הוא מחצה מעונשו, משום שגזר עליו בתחלה ואמר לו "נע ונד תהיה בארץ", ועתה נשאר בהעונש של נד בלבדו, זה שכתוב: **"וַיֵּצֵא קִין מִלְפָּנֵי ה' וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נֹד"**, כלומר שכאשר יצא מלפני ה', היה בשביל להיות נד בארץ ולא נע, ועוד אמרו שכאשר יצא קין מלפני ה', אמר לו אדם, בני מה נעשה על דינך, אמר לו קין, אבי כבר נתבשרתי שמחל לי הקדוש ברוך הוא להשאר בנוד בלבדו, אמר לו אדם איך נעשה כך, אמר לו קין בשביל שחזרתי בתשובה והודיתי לפניו, אמר אדם, וכי כך הוא רב וחזק כח התשובה, "ואנכי לא ידעתי", התחיל לשבח לרבנו ולהודות לו, פתח ואמר "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה", כלומר טוב לשבח ולשוב ולהתודות לפני הקדוש ברוך הוא, ע"כ.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ה עמוד ב'

נעמה היא אמן של שדים

"וְאֶחָת תִּנְבֵּל קִין נְעֻמָּה", אמר רבי חייא, מה ענין כאן שאמר הכתוב כי שמה נעמה, אלא משום שהיו אנשים זונים אחריה, ואפילו רוחות ושדים. רבי יצחק אמר, אותן בני האלקים עז"א ועזא"ל זנו אחריה. רבי שמעון אמר, אמן של שדים היתה, שמצד קין יצאה, והיא נתמנית עם לילי"ת באסכרה של תינוקות.

אמר לו רבי אבא, והרי אמר מר שהיא נתמנית לשחק עם אנשים, ולפעמים היא מולדת רוחות בעולם מהם, ועד עתה היא קיימת לשחק עם אנשים, ובכל מקום שאלה הרוחות מוצאים אנשים הישנים יחידי בבית, ישרו עליהם ויאחזום ויתדבקו בהם, ומקבלים מהם התאוה שלהם ומולידים מהם, אחר כך פוגעים בו במחלות ואינו יודע סבתם, וכל זה יעשו בזמן חסרון הלבנה. אמר לו רבי אבא, והרי הם מתים כאנשים, ומפני מה נעמה זו היא מתקיימת עד עתה, אמר לו כך הוא, אבל לילי"ת ונעמ"ה ואגר"ת בת מחל"ת היוצאות מן צד הטומאה שלהן, כולן מתקיימות, עד שיעביר הקדוש ברוך הוא לרוח הטומאה מן העולם, שכתוב (זכריה י"ג): **"וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֶעְבִּיר מִן הָאָרֶץ"**. אמר רבי שמעון, וי להם

זיו הזוהר

קז. דורש פניך לשון אף, ואסתר לשון הריסת בנין, אנשים זרע של קימא. קח. דורש פניך לשון שעל ידי האף יהרס בנין שלו שלא ישאר ממנו זרע השגחה, ואסתר לשון הסתרה.

לאנשים, שאינם יודעים ואין משגיחים ואין מבינים, וכלם אטומים, שאין יודעים כמה העולם מלא מבריות משונות שאין נראות, וגם מדברים נעלמים^{קט} שאלמלא ניתן רשות לעין לראות, היו מתפלאים האנשים איך יכולים להתקיים בעולם, בא וראה נעמה זו אמן של שדים היתה, ומצדה באים כל אותן השדים שמתחממים מן אנשים, ונוטלים רוח התאווה מהם ומשחקים בהם ועושים אותם בעלי קרי, ולפי שבעל קרי בא מצד רוח הטומאה, צריך לטבול עצמו להטהר ממנו.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף צ' עמוד ב'

הוריד הקדוש ברוך הוא לאדם את ספר רזיאל המלאך

"תולדות אדם", אמר רבי שמעון: בא וראה, וכי ספר היה לו, אלא ביארו שהקדוש ברוך הוא הראה לו לאדם הראשון דור דור ודורשיו וכו', איך הראה לו, אפשר תאמר שראה ברוח הקודש שהם עתידים לבא לעולם, כזה שרואה בחכמה מה שעתידי לבוא לעולם, לא כן, אלא שראה בעין לכלם, ואותן הצורות שעתידיים לעמוד בהן בעולם, כולן ראה בעין, מה הטעם, לפי שמיום שנברא העולם, כל הנפשות העתידות לעמוד באנשים, כולן קימות לפני הקדוש ברוך הוא באותה הצורה ממש שעתידות לעמוד בה בעולם הזה, כדמיון זה הם כל הצדיקים לאחר שיוצאים מזה העולם, כל נפשותם עולות, והקדוש ברוך הוא מזמין להם צורה אחרת להתלבש בה, כדמיון שהיו בזה העולם, בשביל זה כולן עומדות לפניו, וראה אותן אדם הראשון בעין.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ה עמוד א'

מי גרם לי שמחה - אדם הראשון שהוא פעלו של הקב"ה

רבי יצחק אמר: "תולדות אדם", ביארו החברים לענין הצורות, שהראה הקדוש ברוך הוא לאדם הצורות של כל הדורות שיבואו לעולם, וכל חכמי העולם ומלכי העולם שעתידיים להקים על ישראל, כשהגיע לראות לדוד מלך ישראל שנולד ומת, אמר מן שנים שלי אתן לו ע' שנים, ונגרעו מאדם ע' שנים והעלה אותן הקדוש ברוך הוא לדוד, ועל כן שבח דוד ואמר (תהלים צ"ב): **"כִּי שִׂמְחַתֵּנִי ה' בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרִנֶּנּוּ"**, מי גרם לי שמחה בזה העולם, פעליך, זה אדם הראשון, שהוא פעלו של הקדוש ברוך הוא ולא פעלו של בשר ודם, מעשי ידיו של הקדוש ברוך הוא ולא של אנשים, ועל כן נגרעו אותן שבעים שנה מאדם, מאלף שנים שהיה לו להתקים בהן.

זיו הזוהר הזוהר הקדוש

לראותם ובהם סם חזק וחריף גורא מאוד מאוד המחוללים כל מיני מחלות רחמנא ליצלן, ויקראו לחכמה זו באקטעריאלאגיא, והם יקננו ביותר בכל מקום אי נקי וכל אדם נמצא תמיד בסכנה מהם, ועל זה ירמז רבי שמעון שהעולם מלא מבריות משונות, ומה שאמר ממלין סתימין ירמז על שאר

קט. מזה נראה ברור שרבי שמעון עם החבריא ידע היטיב כל החכמות שהחוקרים מן דורות האחרונים נודע להם על ידי כלי הראות שנתחדשו להם המגדילים כל דבר אלף אלפי פעמים, ובכח אותן הכלים יראו שנמצא באויר העולם כמה וכמה מיני תולעים קטנים מאוד מאוד שאין ביכולת עין אדם

לאברהם וחנוך ניתן ספר תולדות אדם

וכאשר הגיע לראות דורו של רבי עקיבא וראה תורתו היה שמח, ראה מיתתו והיה עצוב, פתח ואמר (תהלים ק"לט): **"וְלִי מֵה יִקְרוּ רַעֲיָה אֶל מֵה עֲצָמוּ רְאִישֵׁיהֶם"**^[ק] זה ספר, ספר ודאי^[קיא] והרי ביארו שכאשר היה אדם בגן עדן, הוריד לו הקדוש ברוך הוא ספר על ידי **רזיאל** מלאך הקדוש, הממונה על סודות עליונים קדושים, ובספר הזה חקוקות צורות עליונים וחכמה הקדושה, וע"ב מיני חכמות היו מתפרשות ממנו לשש מאות וע' צורות של סודות עליונים^[קיב] והיה עמו צפון וגנוז ספר ההוא עד שיצא אדם מגן עדן, שהרי בתחלה היה מחשב בו, והשתמש כל יום בגנזי אוצרות של רבונ^[קיג] ונתגלו לו סודות עליונים, מה שלא ידעו מלאכים עליונים. כיון שחטא ועבר על מצות רבונו פרח ספר ההוא ממנו, והיה אדם מכה בידיו על ראשו ובוכה, ונכנס במי גיחון עד ערפו, והמים עשו בגופו בקיעות בקיעות ונשתנה זיו שלו, בשעה ההיא רמז הקדוש ברוך הוא לרפאל והחזיר לו ספר ההוא, ובו היה עוסק אדם, והניח הספר לשת בנו, וכן לכל אותן התולדות^[קיז] עד שהגיע לאברהם, ובו היה יודע להסתכל בכבוד רבונו, וכן לחנוך ניתן לו ספר, והסתכל ממנו בכבוד העליון.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף ל"ז עמוד ב'

הורידו לאדם הראשון ספר משמים ובו היה יודע חכמה העליונה

רבי אבא אמר: ספר ודאי הורידו לו לאדם הראשון, ובו היה יודע חכמה העליונה, וספר זה הגיע לאנשי אלקים חכמי הדור, ומי שזכה להשגיח בו ידע בו חכמה העליונה, והיו משגיחים בו והבינו בו, וספר זה הוריד לו שר הרזים, ושלשה שליחים ממונים היו לפני^[קטז] ובשעה שיצא אדם מגן עדן אחז ספר ההוא, כאשר יצא פרח ממנו, התפלל ובכה לפני רבונו והחזירו לו כמקדם, כדי שלא תשכח החכמה מאנשים, ויתגיעו להכיר את רבונם וכך למדנו שספר היה לו לחנוך, וספר הזה ממקום ספר תולדות אדם היה.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ה עמוד ב'

ברכות אינן נמצאות אלא במקום שנמצאים זכר ונקבה

"זְכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם וַיְבָרַךְ אֹתָם וַגּוּי", אמר רבי שמעון: סודות עליונים נתגלו באלה שני הכתובים, זכר ונקבה בראם להבין מזה כבוד העליון סוד האמונה, שמכח הסוד הזה נברא האדם בא וראה שבזה הסוד שנבראו שמים וארץ נברא האדם^[קטז] בהם כתוב אלה

זוהר חלק א' פרשת בראשית - זיו הזוהר

כבודו. **קיד**. היינו אלה ראשי עשרים הדורות שהיו צדיקים והיו יראים להשתמש בספר ההוא. **קטו**. שר הרזים שהוא המלאך רזיאל מסר לאדם ג' מלאכים מלמדים ללמוד עמו בספר ההוא. **קטז**. פירוש, מסוד הזדווגות כחות האלהות של בחינת זכר ובחינת נקבה, שנקראים אורות וגם ספירות, והיינו הך שעליהם מרמז שמים וארץ מהפסוק אלה תולדות השמים והארץ, כי שמים מרמז על בחינת זכר והארץ מרמז על בחינת נקבה.

כחות נסתרים כגון המזיקים שהם רוחנים. **קי**. פירוש, מה עצמו ראשיהם לעמוד בנסיון היותר גדול על קדושת השם. **קיא**. רבי יצחק הביא מקודם דעת החברים שזה ספר מרמז על הצורות של כל הדורות, ועתה אומר דעתו שזה ספר היינו ספר ממש. **קיב**. ירמז על שם הקדוש בן ע"ב אותיות שיוצאין ממנו תר"ע מיני פעולות שונות. **קיג**. היינו סוד הספירות העליונות והפרצופים שגם המלאכים אין משיגים אותם ושואלים איה מקום

תולדות השמים והארץ, באדם כתוב ביום הבראם זכר ונקבה בראם, מכאן שכל צורה שלא נמצא בה זכר ונקבה אין היא צורה עליונה כראוי, בא וראה בכל מקום שלא נמצאו זכר ונקבה ביחד, אין הקדוש ברוך הוא משים מדורו במקום ההוא, וברכות אינן נמצאות אלא במקום שנמצאים זכר ונקבה, שכתוב ויברך אותם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם, ולא כתוב ויברך אותם ויקרא את שמו אדם, שאפילו אדם לא נקרא אלא זכר ונקבה ביחד.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ד

שת נולד בתיקון הגוף ובתיקון הנפש

"וַיְחַי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה וַיֻּלְד בְּדַמּוֹתָיו כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת", אמר רבי יצחק: מעת ההיא שהרג קין להבל התפרש אדם מאשתו, ושתי רוחות נקבות היו באות ומתחברות עמו, והוליד רוחות ושדים המשוטטים בעולם, ואל תקשה לך דבר זה, שהרי אדם כאשר הוא בא בחלומו, באות רוחות נקבות ומשחקות עמו, ומחממות ממנו ומולידות אחר כך, ואלה נקראים נגעי בני אדם, ואינם מתהפכים אלא לצורות אנשים, ואין להם שערות בראשם, ועל זה כתוב בשלמה (שמואל ב' ז'): "וְהִכְחַתִּי בְשֵׁבֶט אַנְשִׁים וּבְנִגְעֵי בְנֵי אָדָם". וכדמיון זה אפילו רוחות זכרים באים לנשי העולם, ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכלם נגעי בני אדם נקראים, אחר ק"ל שנה נתלבש אדם בקנאה, והתחבר באשתו והוליד בן, וקרא שמו שת, סוד סוף האותיות בהתקשרות חקוקיתן^[ק"י] רבי יהודה אמר זה סוד שהרוח שנאבד נתלבש בגוף אחר בעולם^[ק"י] זה שכתוב כי שת לי אלקים זרע אחר תחת הבל, ואמר רבי יהודה כתיב ויולד בדמותו כצלמו, משמע שבנים האחרים לא היו בצורה שלו, וזה בדמותו כצלמו, בתיקון הגוף ובתיקון הנפש בדרך ישר, כמו שאמר רבי שמעון משמו של רבי ייבא הזקן, שבנים האחרים בהתדבקות זוהם הנחש ואותו שרכב עליו, שהוא סמ"ך מ"ם אמר לו, היו^[ק"י] ולפיכך לא היו בצורתו של אדם, ואם תשאל הרי אמרת שהבל מצדו של אדם היה, כך הוא, אבל שניהם לא היו בצורה שלמטה^[ק"י] אמר לו רבי יוסי כך הוא, שהרי כתוב והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, ולא כתוב ויולד את קין, ואפילו בהבל לא כתוב ויולד, אלא ותוסף ללדת את אחיו את הבל, וזה הוא סוד הדבר, אבל בשת מה כתוב ויולד בדמותו כצלמו. רבי שמעון אמר מאה ושלושים שנה התפרש אדם מאשתו, וכל אותן מאה ושלושים שנה היה מוליד רוחות ושדים בעולם, מפני אותו הכח של הזוהם שהיה נמשך בקרבן^[ק"י] כיון שכלה ממנו זוהם ההוא, חזר וקנא לאשתו והוליד בן, בזה כתוב ויולד בדמותו כצלמו, בא וראה כל אדם שהולך לצד שמאל ומטמא דרכיו, כל

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ד

מחולק בזה עם הגמרא סנהדרין ל"ח כי לפי סדרו שם השעות של יום ו' שבו נוצר האדם משמע שקין והבל קודם החטא נולדו. קכ. שאף על פי שהבל מכח אדם נברא מכל מקום היה מעורב גם בו קצת וזהמא מן כח הנחש ולכן גם הוא לא נולד בצורה השלמה הראויה להיות באדם שלמטה בעולם הגשמי. קכא. היינו על ידי אכילת עץ הדעת טוב רע.

ק"י. פירוש, סוף אותיות האל"ף ב"ת כמו שהן נקשרות בסדר חקיקתן נמצא בסופן שתי אותיות האלה ש"ת והן מרמזות על התיסדות העולם כמו אבן שתייה שממנו נברא העולם, וכן מן שת נתיסד העולם. קיח. דעת ר"י שלפיכך נקרא שת על שם השימה והשיתה בקרבו רוחו של הבל על דרך גלגול. קיט. כנוכר לעיל שהנחש שהוא סמ"ך מ"ם בא על חוה והטיל בה וזהמא ומזה נולד קין, והזוהר

רוחות טמאות מושך על עצמו, ורוח הטומאה מתדבק בו ואינו סר ממנו, והתדבקות רוח הטומאה ההוא נעשה באדם זה ולא באחר, משום שהתדבקות של הרוחות אין היא אלא באלה שמבקשים להתדבק בהם, אשרי אלה הצדיקים שהולכים בדרך הישר, הם זכאים באמת, ובניהם זכאי העולם, ועליהם כתוב (משלי ב'): **"כִּי יִשְׁרִים יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ"**.

זוהר חלק א' פרשת בראשית - דף נ"ו עמוד א'

בימי אנוש הבינו אף הנערים בחכמות עליונות ולא האמינו בהקדוש ברוך הוא

"וַיְהִי כֹל יְמֵי אָנוּשׁ וְגו'", אמר רבי אלעזר: בימי אנוש היו מבינים האנשים בחכמת כשפים וקסמים לעצור כחות השמים, ולא היה אדם למן היום שיצא אדם מגן עדן, והוציא עמו החכמה של עלי העץ שיעסוק בה, שהרי אדם ואשתו ואלה שיצאו עמו, עד שבא אנוש עזבו חכמה ההיא, כאשר בא אנוש ראה אותן חכמות העליונות, אז עסקו בהן ועשו בהן פעולות וכשפים וקסמים, ולמדו מהם עד שנתפשטה חכמה ההיא בדור המבול, וכולם היו עושים פעולתם להרע, והיו תקופים אצל נח באותן החכמות, ואמרו שלעולם לא יוכל הדין לשרות עליהם, שהרי הם עשו בחכמה לדחות לכל אותן שרי הדין, ומן אנוש התחילו כולם לעסוק בחכמות האלה, זה שכתוב אז הוחל לקרא בשם ה', רבי יצחק אמר כל אותן הצדיקים שהיו ביניהם אחר כך בדור ההוא, כלם עמלו למחות בהם, כמו ירד מתושלח וחנוך, ולא יכלו, עד שנתרבו רשעים מורדים ברבונם ואמרו (איוב כ"א): **"מִה שְׂדֵי כִּי נַעֲבֹדְנוּ"**, וכי טפשות כזו היו אומרים, אלא לפי שידעו כל החכמות האלה, וידעו כל ממוני העולם שנפקדו עליהם, והיו בוטחים בהם, עד שהחזיר הקדוש ברוך הוא את העולם כמו שהיה, שהרי בתחלה היה מים במים, ואחר כך החזיר לעולם כבתחלה, ולא נחרב לגמרי, שהרי ברחמים השגיח עליהם, שכתוב (תהלים כ"ט): **"ה' לְמַבּוּל יִשָּׁב"**, ולא כתוב אלקים, בימי אנוש אפילו הנערים של אותו הדור היו מסתכלים בחכמות עליונות, והיו מבינים בהן.

טפשות דור בני המבול

אמר רבי ייסא אם כן טפשים היו, שלא היו יודעים שעתיד הקדוש ברוך הוא להביא עליהם מי המבול וימותו בהם, אמר רבי יצחק יודעים היו, אבל אחזו טפשות בלבם, שהם היו יודעים מלאך ההוא הממונה על אש, ומלאך הממונה על מים, והיו יודעים לעצור אותם שלא יוכלו לעשות דין עליהם, והם לא ידעו שהקדוש ברוך הוא שולט על הארץ, וממנו יבוא הדין על העולם, אלא הבינו שהעולם נפקד בידי ממונים האלה, ובהם מתנהג כל עניני העולם, ולפיכך לא היו מסתכלים בהקדוש ברוך הוא, ולא היו משגיחים בפעולתו, עד שנשחתה הארץ, ורוח הקודש מכריז בכל יום ואומר (תהלים ק"ד): **"יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינֶם"**, והאריך הקדוש ברוך הוא להם כל הזמן ההוא שהיו אלה הצדיקים, ירד מתושלח וחנוך, מתקיימים בעולם, כיון שנסתלקו מן העולם אז הוריד הקדוש ברוך הוא את הדין עליהם ונאבדו, כמו שכתוב: **"וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ"**.

